

تأثیر سکوت در انعقاد و ایجاد عقد

تألیف

حسن جعفری

www.ketab.ir

انتشارات قانون یار

۱۳۹۶

سرشناسه	: جعفری، حسن، ۱۳۵۹ -
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: تاثیر سکوت در انعقاد و ایجاد عقد/ تألیف حسن جعفری.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۱۵-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: سکوت(حقوق) - ایران
موضوع	: Silence (Law) - Iran
موضوع	: قراردادهای - ایران
موضوع	: Contracts - Iran
موضوع	: حقوق مدنی - ایران
موضوع	: Iran - Civil rights
موضوع	: قانون مدنی - ایران
موضوع	: Civil Law - Iran
رده بندی کنگره	: ۳۶ - KMHA۸۵/۲
رده بندی دیویی	: ۳۶/۵۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۳۳

آرش شاه آت قانون یار

تأثیر سکوت در انعقاد و ایجاد عقد

تألیف: حسن جعفری

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۱۵-۲

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، کارگر جنوبی، خ. روانمهر، پ ۱۵۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۹	 فصل اول
۹	 کلیات پژوهش
۳۷	 فصل دوم
۳۷	 بررسی شیوه های ابراز اراده برای انعقاد عقد
۶۷	 فصل سوم
۶۷	 بررسی موارد دلالت سکوت و انحراف آن نسبت به قرارداد و متعاملین
۹۷	 منابع و مآخذ

در بیان کلی و در اصل سکوتی که شخص ساکت در حین انعقاد عقد می کند تاثیری بر روابط حقوقی وی ندارد و نمی تواند مبرز اراده وی باشد. و منجر به انعقاد عقد گردد. بر خلاف آنچه که در ابتدا به نظر می رسد در خصوص نقشی که سکوت و تاثیر آن در زندگی روزمره افراد دارد، سکوت در مواردی خاص به صورت استثنایی دلالت بر اراده ضمنی شخص ساکت دارد. این موارد را اکثر فقها و حقوقدانان در مباحث اعلام اراده پذیرفته اند ولی موارد آن محدود به مواردی خاص و معین می باشد. یکی از موضوعات مهم حقوقی «اراده» و تاثیر آن در اعمال حقوقی است، به طوری که وجه تمیز دو مفهوم «عمل حقوقی» و «واقعۀ حقوقی» وجود اراده در اعمال جاری است. اظهار و اعلان اراده و اشکال گوناگون آن از مباحثی است که در این حوزه مطرح شده است. در میان انحاء مختلف اعلان اراده مانند بیان لفظی، نوشته و اشاره، «سکوت» نیز به عنوان یکی از این طرق مورد بحث قرار گرفته است. اراده حقوقی متشکل از ایجاب و قبول می باشد. از آنجایی که سکوت چیزی جز عدم نمی باشد، سکوت تنها می تواند با احراز شرایط، دال بر قبول، ابراز اراده ایجاب، چرا که ایجاب امر وجودی است و اعلان آن بوسیله امر عدمی محال است. همچنین به عنوان یک قاعده کلی مورد قبول فقهای امامیه، می توان بیان داشت که سکوت محض که همان سکوت بدون وجود قرینه همراه و متناسب است، وسیله ای معتبر جهت اعلان و اظهار قبول نمی باشد. ما در این کتاب با بررسی این پرسش که سکوت طرفین در هنگام انعقاد عقد تا چه میزان اثر حقوقی خویش را به جای می گذارد؛ به کنکاش و بررسی این موضوع می پردازیم و در انتها راه ی سکوت را در اصطلاح و عرف جامعه مورد تبیین قرار داده و به شناخت انواع سکوت در عالم سکوت می پردازیم و بعد از شناخت این مبحث به بررسی شیوه های ابراز اراده برای انعقاد عقد پرداخته و آثار و موارد دلالت سکوت را نسبت به قرارداد و متعاملین مورد بحث و تحلیل قرار داده و در نهایت در رابطه با اثر حقوقی سکوت به عنوان یکی از لوازم اعلام اراده در انعقاد عقد به بررسی در این باره خواهیم پرداخت.

همانطور که می دانیم برای انعقاد یک عقد نیاز به ایجاب و قبول طرفین می باشد و بعد از انعقاد عقد یکسری آثار بر طرفین یا متعاملین بار می شود. حال ما به دنبال بررسی آثار سکوت در انعقاد عقد از سوی یکی از متعاملین هستیم که در این رابطه طبق اصول حقوقی علی الاصول سکوت تاثیری بر روابط حقوقی اشخاص، تنظیم و انعقاد قراردادها ندارد و نمی تواند مبین و میرز اراده ی شخص ساکت باشد. سکوت وضعیت شخصی است که اراده ی خویش را نفیاً و اثباتاً از نمی کند و وجود احتمالات مختلف که در خصوص دلیل سکوت و موضع آن وجود دارد مانع از آن می شود که بتوان اراده ی ضمنی او را مبنای پذیرش عقد دانست. برخلاف آنچه برآ به نظر می رسد و با توجه به وجود کثرت مثال هایی که در خصوص نقش سکوت ناشی از زندگی روزمره افراد دارد سکوت در مواردی و به صورت استثنایی دلالت بر «اراده ی ضمنی شخص ساکت دارد». این موارد استثنایی را اکثر فقها و حقوقدانان در مباحث اعلام اراده پذیرفته اند ولی موارد آن را محدود به موارد خاص و معین و منوط به تحقق شرایطی دانسته اند که ما با بررسی این شرایط خاص به بررسی موضوع پرداخته و این کتاب را تحت عنوان نقش سکوت در انعقاد عقد در حقوق ایران و فقه انتخاب نموده ام. ما در این کتاب به دنبال آن هستیم که نقش سکوت در انعقاد و تحقق عقد را مورد بررسی و تفسیر قرار دهیم و به این سوال پاسخ دهیم که آیا سکوت می تواند در ردیف اقسام اعلام اراده قرار گیرد و به واسطه سکوت اعلام اراده شخص در معاملات محقق شود یا خیر؟ سپس به تعریف سکوت و انواع سکوت پرداخته و رابطه ی مستقیم و غیر مستقیم سکوت را با اذن، اجازه، رضایت و اقرار مورد بررسی قرار دهیم و اصول و قواعد حاکم بر سکوت و استثناء های آنرا با مذاقه در مواد قانون مدنی و قواعد فقهی مورد پژوهش و تحلیل قرار دهیم.